

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 25. Vtrum aliqua substantia intellectiua creata, vel creabilis possit naturaliter videre Deum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

scitiua materialia commensurantur solum obiectis materialibus; ergo.

10. Ad 2. concedo antecedens, & nego consequentiam. Ideò intellectus potest eleuari ad videndum Deum, quia adæquatum obiectum specificatiuum intellectus est ens *ut sic*, ac proinde Deus cum sit ens, continetur in adæquato specificatiuo intellectus, & intra eius spheram; sed adæquatum obiectum specificatiuum oculi non est ens *ut sic*, sed visibile corporeum, hoc est color, & lux materialis, ac proinde Deus cum sit incorporeus, & non sit color, neque lux materialis, non continetur in adæquato specificatiuo, & in sphaera oculi; ergo.

11. Ad 3. distingo maiorem: lux materialis propter suam perfectionem, ut contrafactam ad materialitatem, potest mouere oculum ad videndum, & terminare visionem corpoream, concedo; propter suam perfectionem, ut abstractam à materialitate, nego maiorem; concedo minorem, & nego consequentiam. Lux materialis propter suam perfectionem ut contrafacta ad materialitatem potest terminare visionem corpoream; sed Deus habet perfectionem lucis corporeæ, seclusis imperfectionibus, ac proinde seclusa materialitate; ergo.

12. Ad 4. ex quibusdam auctoritatibus Scripturæ, respondeo, quod non concludunt intentum. Dum igitur Iob. 19. dicitur: *In carne mea videbo Deum meum*: sensus est, post resurrectionem existens in carne, videbo Deum, sed non per carnem, nec per oculos carneos, sed per oculos mentis. Potest etiam significari, videbo Christum secundum carnem, & naturam assumptam, qui est Deus meus. Cum Iob. 42. dicitur: *Auditu auris audivi te, nunc autem oculus meus videt te*: intelligitur oculus mentis, non corporis, ut explicat S. Thomas citato art. 3. ad 1. Alij explicant: hæcenus cognovi te per fidem ex auditu auris, nunc diuinitus illuminatus cognosco te per euidenciam. Dum Isaia 6. dicitur: *Vidi dominum sedentem*, non significatur, quod viderit essentiam diuinam, sed solum significatur, quod visione quadam imaginaria per phantasiam viderit veluti Regem sedentem in throno, per quem intellexit significari Deum.

13. Ad auctoritatem Augustini dicendum cum Sancto Thoma in responsione ad 2. quod Augustinus loquitur dubitativè in utramque partem, & videtur opinari, quod sicut de facto oculis corporeis videmus animam ut resurgentem aliquo pacto in corporibus viventibus, sic beati oculis corporeis videbunt aliquo pacto Deum ut resurgentem in corporibus glorificatis; sed oculis corporeis de facto non attingimus substantiam animæ, sed solum effectus corporeos animæ, per quos intellectus statim ducitur ad cognoscendam ipsam animæ substantiam; ergo proportionaliter beati non videbunt diuinam essentiam oculis corporeis, sed solum videbunt effectus corporeos Dei,

per quos intellectus ducitur in cognitionem diuinæ essentiae.

QVAESTIO XXV.

Utrum aliqua substantia intellectiua creata, vel creabilis possit naturaliter videre Deum.

S. Th. q. 12. a. 4.

1. **V**idetur, quod possit, primò quia, quodlibet potest naturaliter consequi id, quod naturaliter appetit; frustra enim esset naturalis appetitus, cui non posset naturaliter satisfieri; sed intellectus creatus, viso Mundo, naturaliter appetit videre Deum primam causam mundi; ergo &c.

2. Secundò potentiae inferiores possunt naturaliter percipere intuitivè omnia sua obiecta, e. gr. visus omnes colores; ergo etiam intellectus potest naturaliter videre omnia sua obiecta, adeoque etiam Deum, qui est obiectum intellectus.

3. Tertiò eatenus repugnaret intellectus, cui esset connaturalis visio Dei, quatenus visio Dei non posset esse connaturalis ulli creaturæ; sed potest; ergo &c. Probatur minor: nam intellectus habens lumen gloriæ est creatura; sed intellectui habenti lumen gloriæ est ita connaturale videre Deum, ut esset miraculum, si non videret; ergo &c.

4. Quartò complexum ex intellectu, & lumine est solum finitè perfectum; ergo possibilis est intellectus identificans secum totam perfectionem illius complexi; sed hic intellectus posset naturaliter videre Deum; ergo &c.

5. Confirmatur: nam ex eo, quod finitum addatur finito, non fit infinitum; ergo ex eo, quod unum finitum identificetur cum alio finito, non fit infinitum; sed ex eo, quod intellectus creatus identificaretur cum lumine gloriæ, unum finitum identificaretur cum alio finito; ergo non fieret aliquid infinitum, ac proinde talis identitas non repugnat.

6. Quintò possibilis est intellectus, seu substantia intellectiua tantum excedens intellectum Sancti Petri, quantum visio beata S. Petri excedit perfectissimam cognitionem abstractiuam, qua S. Petrus posset naturaliter cognoscere Deum; sed huic intellectui deberetur visio beatifica; ergo possibilis est intellectus, cui deberetur visio beatifica.

7. Sextò cuilibet formæ substantiali correspondet aliquod subiectum, cui naturaliter debeat, & possit naturaliter convenire; ergo etiam cuilibet formæ accidentalis; sed visio beatifica est forma accidentalis; ergo visioni beatificæ correspondet aliquis intellectus, & aliqua substantia intellectiua, cui naturaliter debeat, aut possit naturaliter convenire.

8. Sep.

8. Septimò possibilis est, & datur de facto aliqua substantia incompleta, hoc est vnio hypostatica, cui debetur visio beatifica, gratia, & alia accidentia supernaturalia; ergo possibilis etiam est aliqua substantia intellectualis completa, cui debeatur visio beatifica, & alia accidentia supernaturalia.

9. Oñauò Deus potest naturaliter amari prout est in se; ergo potest etiam naturaliter intelligi prout est in se, ita vt sicut sola amabilitas increata mouet ad amorem, sic sola intelligibilitas increata moueat ad intellectionem; sed eo ipso, quod sola intelligibilitas increata mouet ad intellectionem, Deus videtur prout est in se, vt dictum est quæstione 23. num. 6. ergo &c.

10. Respondeo, quod vt refertur in Clementina ad Nostrom de Hæreticis, Beguardi, & Beguinæ in Germania docuerunt, quod *qualibet intellectualis natura in se ipsa sit beata, & quod anima nostra non indiget lumine gloriæ ipsam eleuante ad videndum Deum, & eo beate fruendum.* Damnatus fuit hic error in Concilio Vienneſi, vt refertur in eadem Clementina; ideoque de fide est nullum intellectum creatum de facto existentem posse naturaliter videre Deum, sed ad videndum Deum indigere lumine gloriæ ipsum eleuante. Colligitur hæc veritas ex Scriptura. Nam 1. ad Timot. 3. Deus dicitur inuisibilis, ac lucem inhabitare inaccessibleem; sed non esset inuisibilis, si posset naturaliter videri ab aliqua creatura; ergo &c. Rursus ad Romanos 6. dicitur; *Gratia Dei vita æterna*; sed vita æterna consistit in visione Dei iuxta illud Ioan. 17. *hæc est vita æterna, vt cognoscant te solum verum Deum*; ergo visio Dei est gratia; sed non esset gratia, si naturaliter esset possibilis creaturæ; ergo &c.

11. Quæritur, an saltem sit possibilis intellectus, qui possit naturaliter videre Deum. Primus omnium Molina 1. par. quæst. 12. art. 5. disput. 2. ex professio hanc quæstionem discussit, & propositis argumentis pro vtraque parte, aliorum iudicio reliquit sententiam vltimam. Affirmatiuam deinde sententiam secutus est Becanus Tract. 1. quæstione 9. eumque secuti sunt Ripalda Tom. 1. de ente supernaturali disput. 23. & Isquierdo Tom. 1. in 1. part. Tract. 8. disputatione 18. quæst. 14.

12. Dicendum cum Sancto Thoma 1. par. quæst. 12. art. 4. quem sequuntur omnes penè Theologi. Nullus intellectus creatus, aut creabilis potest naturaliter videre Deum prout est in se. Videtur hæc opinio desumpta ex Augustino lib. 11. de Ciuitat. cap. 1. Cum enim dixisset, creaturam intellectualem posse fieri beatam visione Dei, non quia creatura est, multa enim creaturæ non sunt illius beatitudinis capaces, sed quia rationalis est, subdit: *quia verò creatura est, hoc non ex se potest, sed ex illo, à quo creata est*; ergo ex Augustino creatura rationalis, quia est creatura, & ex nihilo, non potest videre Deum ex se, hoc est proprijs viribus, sed ex illo, à quo creata est, hoc est viribus gratiæ.

13. Probatur primò ratione, quam affert S. Thomas cit. art. 4. & 3. contra gentes cap. 52. & quam licet impugnet Scotus pluribus locis relatis à Caietano, defendunt cum Caietano plerique Theologi, atque etiam Suarez de Deo, libro 1. cap. 9. Omnis natura cognoscitiua naturaliter cognoscit intuitiue, & immediatè ea solum obiecta, quæ quoad materialitatem, vel immaterialitatem sunt in eodem, vel in inferiori ordine essendi cum natura cognoscitiua; quæ verò sunt in superiori ordine essendi, vel nullo pacto cognoscit vel cognoscit solū iuxta modū essendi propriū cognoscentis, hoc est per abstractionem obiectis eiusdem ordinis cum cognoscente; sed Deus quoad immaterialitatem est in superiori ordine essendi, quam qualibet natura intellectiua creata, vel creabilis; ergo &c.

14. Vt probetur maior, & minor, supponendum est tres esse ordines formarum secundum modum essendi. Primus, & infimus continet formas dependentes à materia, ac proinde simpliciter materiales, quales etiam sunt animæ brutorum. Secundus, & medius continet formas, quæ quia sunt independentes à materia, sunt simpliciter immateriales, sed quia sunt in potentia ad hoc, vt aduentur aliquo actu distincto, habent aliquid materialitatis, seu potentialitatis, quales sunt anima rationalis, & Angeli. Tertius, & supremus continet Deum, qui quia habet per se ipsum actu omne esse, & omnem perfectionem, non est in potentia ad recipiendum vllum esse, & vllam perfectionem, ideoque est actus purus sine vlla potentialitate, seu materialitate.

15. Hoc supposito, probatur maior. Animæ brutorum, quia sunt simpliciter materiales, & in infimo ordine, non possunt vllō pacto percipere vllum obiectum immateriale, & superioris ordinis; Anima rationalis, licet sit in secundo ordine formarum immaterialium, tamen quando est in materia, & in corpore, & quodammodo detinetur in infimo ordine, non potest naturaliter immediatè percipere, nisi formas existentes in materia, formas verò separatas à materia, hoc est Deum, & Angelos cognoscit solū abstractiue, per rationes abstractas ab entibus materialibus: eadem anima quando est separata à materia, quia absolute est in secundo ordine formarum separatarum, cognoscit immediatè formas separatas à materia; ergo constat inductione naturas ordinis inferioris non posse nisi abstractiue cognoscere naturas ordinis superioris; sed omnis natura intellectiua creata, & creabilis, habet aliquid potentiæ, ideoque est ordinis inferioris, at Deus, qui est actus purus, nihil habens potentiæ est ordinis superioris; ergo &c.

16. Secundò probatur eadem maior ratione. Nam obiectum, & propria cognitio talis obiecti debent ita proportionari, vt si obiectum ex modo essendi naturam cognoscen-
tem excedit, etiam cognitio propria talis obiecti

At excedat naturam cognoscentem, ac proinde sit supernaturalis tali naturæ; ergo nulla natura potest naturaliter cognoscere cognitione intuitiua, & propria obiectum, quod sit in superiori ordine essendi.

17. Obijcit primo Scotus contra rationem allatam: sequeretur, quod sicut intellectus creatus ne supernaturaliter quidem potest habere modum essendi diuinum, sic nec supernaturaliter posset habere cognitionem propriam, & intuitiuam Dei, adeoque neque supernaturaliter posset videre Deum.

18. Respondeo, negando sequelam. Nam modus essendi diuinus non solum est supra naturam cuiuslibet creaturæ, sed etiam est contra naturam, siquidem implicat, ut creatura sit actus purus; at cognoscere Deum cognitione propria, & intuitiua ita est supra naturam creatam, ut illi non repugnet; ergo &c.

19. Obijcit secundo: sequeretur, quod Angelus superior utpotè immaterialior non posset naturaliter videri ab inferiore.

20. Respondeo, negando sequelam. Nam ideo Deus non potest naturaliter videri ab illo intellectu creato, vel creabili, quia ita est immaterialior, ut sit in diuerso ordine immaterialitatis quoad modum essendi; sed Angelus superior est in eodem ordine immaterialitatis cum inferiore, licet sit perfectior intra talem ordinem; ergo potest ab inferiori cognosci intuitiue, sed cognitione, quæ intra ordinem cognitionis intuitiua sit minus perfecta, quam cognitio, qua Angelus superior videt seipsum. Porro Angeli inferiores, & superiores, & etiam anima separata sunt in eodem ordine immaterialitatis, quia sunt formæ æquæ separata à materia, sed habentes aliquid potentialitatis, seu materialitatis, ut explicatum est num. 14.

21. Obijcit tertio. Intellectus etiam actus lumine gloriæ est in inferiori ordine immaterialitatis, quam sit Deus; ergo visio Dei non posset esse naturalis intellectui etiam ut actus lumine gloriæ.

22. Respondeo, negando consequentiam. Principium enim assumptum est: cognitio intuitiua, & propria obiecti superioris ordinis non potest esse naturalis alicui naturæ ordinis inferioris secundum se consideratæ; per hoc verò non negatur, sed supponitur, quod possit esse naturalis alicui naturæ inferioris ordinis ut diuinitus eleuata; ergo cognitio intuitiua Dei potest esse naturalis intellectui creato ut eleuato per lumen gloriæ.

23. Probatur secundo conclusio. Nam qui videt diuinam essentiam, scrutatur profunda Dei, & secreta cordis diuini; sed nulla creatura potest naturaliter, & sine eleuatione scrutari profunda Dei, & secreta cordis diuini; ergo &c. Probatur maior; nam videre immediate quid natura rationalis cognoscendo dicat sibi ipsi, est scrutari profunda, & secreta cordis; siquidem maximum secretum

cordis est, quod vnusquisque dicit sibi ipsi; sed qui videt diuinam essentiam, videt ipsam diuinam cognitionem, qua Deus cognoscendo sibi ipsi dicit omnia, siquidem diuina essentia est hæc ipsa diuina cognitio; ergo &c. Probatur iam minor primi argumenti. Si enim nulla creatura potest naturaliter scrutari secreta cordis alterius creaturæ, e.g. Angelus non potest naturaliter videre, quid ego in secreto cordis mei dicam mihi ipsi, ideoque Iere. 17. cor hominis dicitur inscrutabile, à fortiori nulla creatura potest naturaliter scrutari arcana, & secreta cordis diuini; ideoque Apostolus 1. ad Corin. 2. dicit: *Quis enim hominum scit quæ sunt hominis nisi spiritus hominis? ita & quæ sunt Dei nemo cognoscit, nisi spiritus Dei.*

24. Probatur tertio. Nam nulla creatura potest naturaliter peruenire ad hoc, ut sit amica Dei, & ut adoptetur à Deo; sed qui videt Deum est amicus Dei, & est filius adoptiuus, cum admittatur ad possidendam hereditatem propriam filij, & ad videnda secreta cordis, siue intellectus diuini; ergo &c. Probatur maior: nam seruo non potest per suam naturam deberi amicitia, & adoptio domini, ac seruus solum potest per gratiam indebitam eleuari ad statum amicitia, & adoptionis; sed omnis creatura naturaliter est serua Dei; ergo &c.

25. Probatur quarto conclusio. Visio enim immediata Dei ex doctrina Patrum, & Theologorum est simpliciter supernaturalis, & proinde ordinis diuini; siquidem omnia simpliciter supernaturalia sunt ordinis diuini, iuxta illud Dionysij cap. 2. de Celest. Hierarchia: *Si enim diuinus hic status, diuina nativitas est, nunquam ille diuinitus operabitur, qui hunc diuinum statum consecutus non sit; sed si visio immediata Dei posset esse debita, & naturalis alicui naturæ intellectiua creata, vel creabili, non esset simpliciter supernaturalis, & ordinis diuini; ergo &c. Probatur minor. Ut enim aliquod accidens sit simpliciter supernaturale, & ordinis diuini, non sufficit, ut sit supra omnem naturam creatam, sed requiritur, ut sit supra omnem naturam creabilem; sed visio immediata Dei esset quidem supra omnem naturam creatam, sed non esset supra omnem creabilem; ergo &c. Probatur maior: si enim ad accidens simpliciter supernaturale, & ordinis diuini sufficeret, ut esset supra omnem naturam creatam, sequeretur primo, quod omnia accidentia perfectiora, quam quæ possunt naturaliter conuenire Angelo supremo, essent simpliciter supernaturalia, & ordinis diuini, cum essent supra omnem naturam creatam. Sequeretur secundo, quod si Deus creasset solam naturam sensitiuam, non autem naturam intellectiua, omnis intellectio esset simpliciter supernaturalis, & ordinis diuini, cum esset supra totam naturam creatam. Sequeretur tertio, quod eadem accidentia, quæ de facto sunt simpliciter supernaturalia, & ordinis*

nis diuini, quia sunt supra naturam Angeli supremi, si Deus creasset Angelos perfectiores Angelo supremo, quibus talia accidentia essent naturalia, ac debita, non essent amplius supernaturalia, & ordinis Diuini; quæ sunt absurda, & contra communem sensum.

26. Confirmatur, explicando, quænam prædicata sint propria ordinis diuini. Certum est primo ad prædicatum ordinis diuini non sufficere, vt sit commune Deo, & omnibus, vel aliquibus creaturis; alioquin prædicata entis, substantiæ, viuentis, cognoscentis, intelligentis, volentis &c. essent ordinis diuini, cum sint communia Deo, & aliquibus creaturis; sed non dicitur hæc prædicata esse propriæ ordinis diuini; ergo &c.

27. Certum est secundo ad prædicatum ordinis diuini non requiri, vt soli Deo possit conuenire; alioquin, gratia sanctificans, visio Dei, &c. non essent propriæ ordinis diuini, cum non conueniant soli Deo, sed possint conuenire, & de facto conueniant etiam creaturis.

28. Dicendum igitur prædicata ordinis diuini esse illa, quæ soli Deo possunt naturaliter conuenire, creaturis autem, vel nullo pacto possunt conuenire, vel non possunt conuenire naturaliter, & vt debita, sed solum per gratiam. Hinc sequitur duo esse genera prædicatorum ordinis diuini. In primo genere sunt, quæ ita sunt propria Dei, vt nullo modo sint communicabilia vlli creaturæ. In hoc sensu comprehendere Deum est prædicatum ordinis diuini, quia Deum comprehendere ita est proprium Dei, vt non possit communicari vlli creaturæ. In secundo genere sunt prædicata, quæ ita sunt propria Dei, vt licet possint etiam conuenire alicui creaturæ, tamen possint illi conuenire solum per gratiam, non autem per naturam, & tanquam naturaliter debita. In hoc sensu videre Deum est prædicatum ordinis diuini, quia licet possit communicari creaturis, ac de facto communicetur hominibus, & Angelis, tamen nulla creatura potest videre Deum naturaliter, & per vires naturæ, sed solum supernaturaliter, & per vires gratiæ. Addo, quod ad hoc, vt aliqua accidentia sint ordinis diuini, sufficit, vt ex illis possit abstrahi aliquod prædicatum, quod ita conueniat Deo, vt nulli creaturæ possit naturaliter conuenire: e.g. visio creata Dei est ordinis diuini, quia potest ab illa abstrahi prædicatum visionis immediatæ Dei, quod ita conuenit Deo, vt nulli creaturæ possit naturaliter conuenire. Ex proportionali ratione gratiæ, sanctificans est prædicatum ordinis diuini, quia potest ab illa abstrahi prædicatum filiationis Dei, iuris ad videndum Deum &c. quæ prædicata nulli naturæ creatæ possunt naturaliter conuenire. His positis, probatur conclusio. Si enim visio Dei posset esse naturalis, & debita alicui naturæ creabili, prædicatum videndi Deum ita esset commune Deo, & creaturæ, vt etiam alicui naturæ creatæ posset natu-

raliter conuenire, ac nullum à visione Dei posset abstrahi prædicatum, quod non posset naturaliter conuenire alicui creaturæ; sed ex dictis talia prædicata non sunt propriæ ordinis diuini; ergo &c.

29. Probatur quinto conclusio: si enim esset possibilis natura intellectiua, quæ posset naturaliter videre Deum, deberet dari de facto; non datur; ergo. Probatur maior: vt enim docet Sanctus Thomas 1. part. quæst. 59. art. 1. & cum eo Theologi satis communiter, ad perfectionem vniuersi requiritur, vt in eo dentur omnes gradus, & omnes ordines entium; sed natura intellectiua, quæ posset naturaliter videre Deum, esset in altiori gradu, & ordine entium, quam natura intellectiua, quæ datur de facto, ac quæ naturaliter possunt Deum cognoscere solum abstractiue, proportionaliter, ac visio immediata Dei est in altiori gradu, & ordine entium, quam cognitio purè abstractiua Dei; ergo natura, quæ posset naturaliter videre Deum, si esset possibilis, deberet dari de facto. Vtitur hoc argumento Suarez de Deo lib. 2. cap. 9. num. 2. & potest vrgeri alijs modis.

30. Quæres, vtrum visio Dei possit negari naturæ rationali etiam innocenti?

31. Respondeo, quod Cornelius Iansenius Episcopus Iprensis in suo Augustino per tres libros de statu puræ naturæ docet naturæ rationali innocenti ne de potentia quidem absoluta posse à Deo negari fidem, spem, charitatem, visionem Dei &c. Sed reijcitur, nam sequitur, quod hæc dona propriæ non sint gratia. Quod enim sine iniustitia negari non potest naturæ, est ita debitum, vt non sit gratia. Talem igitur gratiam posuit Iansenius in statu naturæ integræ, qualem libertatem posuit in statu naturæ lapsæ. Nam sicut in statu naturæ lapsæ posuit libertatem incoactam, sed antecessenter necessitatam ad vnum, hoc est libertatem, quæ non est libertas; siquidem libertati repugnat necessitas antecedens ad vnum: sic in statu naturæ integræ posuit gratiam, quæ sine iniustitia negari non posset, hoc est gratiam, quæ non erat gratia; siquidem repugnat gratiæ, vt sine iniustitia negari non possit naturæ innocenti. Dicendum igitur visionem, & alia dona gratuita fuisse ita indebita, vt potuissent Angelis, & Adamo innocentibus à Deo negari. Sed de his ex professo agendum in tract. de Gratia.

32. Infertur primo repugnare etiam naturæ, cui debeantur lumen gloriæ, gratia sanctificans, & habitus simpliciter supernaturales, cum sit eadem ratio. Confirmatur: nam tales habitus sunt simpliciter supernaturales, & ordinis diuini, ac proinde ex doctrina tradita num. 28. non possunt esse debiti vlli naturæ creatæ, vel creabili. A fortiori repugnat naturæ, cui debeatur vnio hypostatica, quæ est maximè supernaturalis, & suprema inter entia creata ordinis diuini.

33. Infertur secundo, quid dicendum sit

K

in

in quaestione, in qua quaeritur, vtrum sit possibilis substantia, & natura creata supernaturalis? Dicendum primò: possibilis est modus substantialis creatus supernaturalis. Probatur: nam vnio hypostatica est modus substantialis, vt cum sententia satis recepta dicam in Tractatu de Incarnat. sed vnio hypostatica est maximè supernaturalis, & est suprema inter entia ordinis diuini; ergo &c. Ratio à priori est, quia id, quod propter suam perfectionem non potest deberi vlli naturæ creatæ, & creabili, est supernaturale, præsertim si ratione illius debeantur naturæ visio beatifica, lumen gloriæ, gratia sanctificans, & cætera dona simpliciter supernaturalia; sed vnio hypostatica est huiusmodi; ergo &c. Hinc sequitur non repugnare substantiam completam partialiter supernaturalem. Christus enim in quantum includit humanitatem vnitam Verbo diuino, est substantia completa supernaturalis quoad vnionem hypostaticam, ac proinde partialiter supernaturalis.

34. Dicendum secundò: repugnat natura creata substantialis completa supernaturalis. Probatur: nam si nomine naturæ substantialis completæ intelligimus naturam, cui deberentur visio Dei, lumen gloriæ, gratia sanctificans, & alia accidentia supernaturalia, iam num. 12. ostensum est repugnare talem naturam. Rursus si esset possibilis talis natura, eo ipso visio beatifica, lumen gloriæ &c. non essent accidentia supernaturalia, cum non essent supra exigentiam totius naturæ creatæ, & creabilis; ergo natura, cui deberentur talia accidentia, non esset supernaturalis, siquidem illi non deberentur accidentia supernaturalia. Si verò nomine naturæ supernaturalis intelligimus naturam, quæ esset supra omnem naturam creatam, & creabilem, contra est, nam creatam qualibet naturam substantialem completam, Deus potest creare naturam perfectiorem, & perfectiorem in infinitum; ergo repugnat natura substantialis completa, quæ sit supra omnem naturam creabilem. Confirmatur: nam etiam si possibilis esset natura, quæ posset naturaliter Deum videre, nihilominus esset possibilis natura superior, & superior, quæ posset videre Deum visione perfectiori, & perfectiori in infinitum; ergo etiam data illa suppositione, repugnaret natura substantialis completa, quæ esset supra omnem naturam creatam, & creabilem.

35. Ad 1. concedo maiorem, & nego minorem, & dico, quod intellectus, viso Mundo, naturaliter non appetit videre Deum, si cut non appetit Deum comprehendere, sed solum appetit cognoscere Deum cognitione perfecta sibi proportionata, vt dictum est quæst. 23. num. 18; ergo ex tali appetitu non sequitur visionem Dei esse possibilem naturaliter.

36. Ad 2. transeat antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia ideo potentia inferiores possunt naturaliter videre

omnia sua obiecta, quia omnia obiecta potentiarum inferiorum sunt in eodem ordine essendi cum potentijs; immò in tali ordine sunt imperfectiora potentijs; sed Deus ita est obiectum intellectus creati, vt quoad modum essendi sit in ordine superiori, vt ostensum est num. 13. ergo &c.

37. Ad 3. distinguo maiorem: eatenus repugnat intellectus, cui naturaliter esset possibilis visio Dei, quatenus visio Dei non potest esse connaturalis vlli creaturæ non eleuatæ, vel non includenti eleuationem, concedo; quatenus non potest esse naturaliter possibilis vlli creaturæ etiam eleuatæ, vel includenti eleuationem, nego; distinguo eodem pacto minorem, eiusque probationem; & nego consequentiam. Visio Dei non potest esse connaturalis vlli creaturæ non eleuatæ, vel non includenti eleuationem; at potest esse connaturalis creaturæ vt eleuatæ, vel includenti eleuationem; sed intellectus habens lumen gloriæ est creatura eleuata; ergo &c.

38. Ad 4. Concedo antecedens, & nego consequentiam. Ideo complexum ex intellectu, & lumine gloriæ est possibile, & finitè perfectum, quia tali intellectui solum vt eleuato per lumen gloriæ est naturaliter possibilis visio Dei; sed intellectui identificanti secum perfectionem talis complexi esset possibilis naturaliter visio Dei, præscindendo ab eleuatione; ergo talis intellectus est impossibilis.

39. Ad confirmationem, distinguo antecedens: finitum additum finito additione physica, vel mathematica, per quam vtrumque remaneat idem, non facit infinitum, concedo; finitum additum finito additione metaphysica, per quam neutrum remaneat idem, non facit infinitum, nego; & nego consequentiam. Duplex est additio, altera physica, vel mathematica, per quam vnum physicè additur alteri, itaut vtrumque remaneat idem, ac erat ante; & cum finitum additur alteri hoc pacto, proculdubio non fit infinitum; e. gr. si palmus addatur palmo, ex duobus palmis non fit quantitas infinita, sed solum bipalmis: si lumen gloriæ, vel visio beatifica finitè physicè addatur intellectui finito, non resultat complexum infinitum, sed finitum. Secunda additio est metaphysica, per quam ita vnum additur alteri, vt neutrum remaneat idem, sed resultet vnum simplex identificans secum prædicata vtriusque. Talis additio est identitas. Si enim fingamus lumen gloriæ, vel visionem beatificam identificari cum intellectu creato, eo ipso nec lumen gloriæ remanet idem, nec intellectus, sed fit entitas simplex identificans secum prædicata intellectus, & luminis gloriæ, seu visionis beatificæ. Cum igitur vnum finitum metaphysicè, & per identitatem additur alteri finito, potest resultare aliquid infinitum: e. gr. iuxta communem sententiam, si intellectus identificatur cum actu vitali, eo ipso intellectus ille erit infinitus. Rursus prædicatum entis, & prædicatum inquantum sunt finita, si qui-

quidem etiam negationes sunt incausatae, & tamen si prædicatum incausati identificetur cum prædicato entis, resultabit ens incausatum, ac proinde infinitum. Disparitas est: nam ideo finitum physice additum finito non facit infinitum, quia utrumque remanet idem, ac ante, adeoque utrumque remanet finitum, sicut ante, ac proinde compositum ex duobus finitis, non potest esse infinitum; sed cum finitum additur alteri metaphysice, & per identitatem, neutrum remanet idem, ac ante; ergo sicut neutrum remanet idem, sic neutrum potest remanere finitum, & sic potest resultare aliquid infinitum.

40. Ad 5. respondeo primo argumentum posse retorqueri. Nam potest dari cognitio abstractiua tantum excedens cognitionem abstractiuam perfectissimam, qua supremus Angelus potest naturaliter Deum cognoscere, quantum quælibet creatura intellectualis possibilis excedit Angelum supremum; sed Angelus supremus non potest Deum naturaliter cognoscere cognitione perfectiori perfectissima cognitione abstractiua, qua potest naturaliter Deum cognoscere; ergo quælibet natura intellectiua possibilis non potest naturaliter Deum cognoscere cognitione perfectiori cognitione abstractiua, quæ tantum excederet cognitionem abstractiuam perfectissimam Angelus supremi, quantum talis natura excedit naturam Angelus supremi; sed quælibet visio Dei incomparabiliter excedit quamlibet cognitionem abstractiuam Dei; ergo quælibet natura intellectualis possibilis non potest naturaliter videre Deum.

41. Respondeo secundo directè, nego antecedens. Visio enim beata excedit cognitionem abstractiuam excessu, quo visio est ordinis supernaturalis, cognitio abstractiua est ordinis naturalis; sed nulla natura completa substantialis potest esse ordinis supernaturalis, ut probatum est; ergo nulla potest ita excedere aliam naturam completam substantialem, sicut visio beatifica excedit cognitionem abstractiuam Dei.

42. Dices: hoc ipsum queritur, quare sicut præter cognitiones abstractiuas Dei, ac proinde naturales, dari possunt cognitiones intuitiua, ac proinde supernaturales, sic ultra naturas intellectiuas naturales, quæ naturaliter possunt cognoscere Deum solum abstractiue, non possint dari naturæ intellectiua supernaturales, quæ possint naturaliter cognoscere Deum intuitiue.

43. Respondeo in fundamentis nostræ conclusionis plures allatas fuisse rationes huius rei. Prima ratio Theologica fuit, quia visio beatifica, lumen gloriæ, gratia sanctificans &c. non essent accidentia simpliciter supernaturalia, si possibilis esset natura substantialis completa, cui naturaliter deberentur; ergo impossibilis est talis natura. Potest afferri huius rei alia ratio tum moralis, tum physica. Secunda ergo ratio moralis fuit, quia adoptio,

amicitia &c. non possunt deberi naturæ seruili; omnis autem natura creata essentialiter est serua Dei. Tertia demum ratio physica fuit, quia si esset possibilis natura, quæ posset naturaliter videre Deum, deberet esse in eodem ordine immaterialitatis cum Deo, quod repugnat.

44. Ad 6. transeat antecedens, & nego consequentiam. Non valet: nulla forma substantialis potest esse mala, & violenta cuiuslibet subiecto; ergo nulla forma accidentalis potest esse mala, & violenta cuiuslibet subiecto: de facto enim accidentia erroris, peccati, miseriæ, sunt mala cuiuslibet subiecto; accidens coactionis est violentum cuiuslibet subiecto; ergo neque valet: nulla forma substantialis non modalis potest esse indebita cuiuslibet subiecto, ita ut nulli subiecto possit naturaliter conuenire; ergo nulla forma accidentalis potest esse indebita cuiuslibet subiecto, ita ut nulli possit naturaliter conuenire. Est enim lumini naturali consentaneum, ut sicut aliqua accidentia sunt violenta cuiuslibet subiecto, & contra eius naturam, sic aliqua accidentia sint supernaturalia cuiuslibet subiecto, & supra naturam, & exigentiam cuiuslibet naturæ substantialis completæ. Disparitas est, quia forma substantialis absoluta est natura quædam incompleta ordinata ad hoc, ut cum materia tanquam cum altera comparte constituat naturam completam; ergo non potest esse supernaturalis, sed naturalis materiæ, cum qua debet constituere naturam. At aliqua accidentia sunt ipsa eleuatio naturæ ad filiationem, amicitiam Dei &c. quæ sunt indebita cuiuslibet naturæ creatæ; ergo possunt esse ita indebita omni naturæ, ut non possint illi naturaliter conuenire. Ex doctrina tradita infertur non posse dari formam substantialem absolutam supernaturalem cuiuslibet materiæ, neque materiam substantialem incompletam in ratione naturæ supernaturalem cuiuslibet formæ substantiali.

45. Ad 7. concedo antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia visio, gratia &c. debent esse indebita naturæ, quæ Deum videt, quæ adoptatur &c. at non est necesse, ut sint indebita gratiæ, & dono supernaturali, quo natura rationalis eleuatur ad subsistendum in Verbo diuino; sed modus substantialis vnionis hypostatica non est natura, quæ Deum videt, & adoptatur, sed est gratia, & donum supernaturale, quo natura eleuatur ad subsistendum in Verbo; ergo &c.

46. Ad 8. distinguo antecedens: Deus potest naturaliter amari, prout est in se, ita ut sola bonitas diuina cognita prout est in se moueat ad amorem, nego maiorem; ita ut sola bonitas diuina cognita prout elucet in creaturis moueat ad amorem, transeat; & nego consequentiam. Sicut Deus non potest naturaliter intelligi, nisi prout elucet in creaturis, sic non potest naturaliter amari, nisi propter bonitatem diuinam elucentem in creaturis; & sicut supernaturaliter Deus potest intelligi, &

videri in se ipso visione beatifica, sic amore beatifico potest amari propter bonitatem diuinam ut cognitam in se ipsa, ideoque amor beatificus patriæ est diuersæ rationis ab amore viæ, ut dicitur suo loco.

Q V Æ S T I O XXVI.

*Vtrum intellectus creatus ad videndum Deum
indigeat lumine gloriæ intrinseco.*

S. Th. q. 12. art. 5.

1. **V**idetur non indigere: primò enim, ut arguit Scotus in 2. dist. 14. quæst. 1. & in 4. dist. 49. quæst. 11. Obiectum, quod per se ipsum est infinita lux intelligibilis, & est sufficientissimum ad hoc, ut moueat intellectum ad visionem sui, non eget lumine sibi coagente ad causandam visionem; sed Deus est tale obiectum; ergo &c.

2. Secundò, ut idem arguit, sicut cæcus supernaturaliter illuminatus naturaliter videt colores, sic intellectus creatus supernaturaliter illuminatus lumine gloriæ naturaliter videret Deum; ergo visio Dei non aliter esset supernaturalis beatis, quam visio colorum sit supernaturalis cæco illuminato, quod est absurdum.

3. Tertiò, ut arguit Durand. in 4. dist. 49. quæst. 2. num. 22. lumen gloriæ esset necessarium ad hoc, ut intellectus creatus, qui secundum se est improporcionatus ad videndum Deum, fieret proportionatus; sed intellectus habito lumine gloriæ, remanet improporcionatus; ergo &c. Probatur minor: nam ideo intellectus secundum se est improporcionatus ad videndum Deum, quia infinitè distat à Deo; sed etiam intellectus habens lumen gloriæ creatum infinitè distat à Deo; ergo &c.

4. Respondeo, quod ut refertur in Clementina *Ad nostrum* de Hæreticis, Beguardi, & Beguinæ in Germania docuerunt plures errores, inter quos quintus est, quod qualibet intellectualis natura in se ipsa est naturaliter beata; quodque anima non indiget lumine gloriæ ipsam eleuante ad Deum videndum, eoque beatè fruendum. Damnat fuit hic error cum alijs eius sectæ erroribus à Clemente V. in Concilio Viennensi Clementina citata, ac proinde de fide est animam indigere lumine gloriæ ipsam eleuante ad videndum Deum, eoque beatè fruendum. Quæritur, vtrum præcisè ex allata definitione de fide sit animam indigere lumine gloriæ distincto à visione ipsam eleuante ad videndum Deum. Aliqui affirmant, alij negant, ac dicunt, quod si asseratur visionem ipsam Dei esse lumen supernaturale, formaliter eleuans animam ad videndum Deum, saluatur animam indigere lumine gloriæ ipsam eleuante ad videndum Deum, ac proinde saluatur definitio Pontificis; ergo ex allata definitione præcisè non est de fi-

de animam indigere lumine gloriæ distincto ab ipsa visione.

5. Opponunt primò Auctores contrariæ sententiæ: Concilium dicit animam indigere lumine eleuante ad visionem; sed visio non eleuat ad visionem; ergo docet animam indigere lumine distincto à visione.

6. Responderi potest Concilium non dicere animam indigere lumine ad visionem, sed ad videndum; sed visio licet non eleuet ad visionem, tamen eo ipso, quod est forma supernaturalis, eleuat formaliter animam ad suum effectum formalem videndi Deum; ergo saluatur definitio Concilij.

7. Opponunt secundò: Pontifex definit animam ad videndum Deum indigere lumine illo, quod negabant hæretici, qui damnantur; sed illi hæretici non erant ita stolidi, ut negarent animam ad videndum Deum indigere lumine visionis; ergo negabant animam indigere lumine distincto à visione, ac proinde Pontifex definit animam indigere lumine distincto à visione.

8. Responderi potest Hæreticos illos negasse visionem Dei esse formam supernaturalem, & eleuantem animam ad videndum, ac docuisse esse formam naturalem, ac non eleuantem, & consequenter asseruisse animam ad videndum Deum non indigere lumine gloriæ eleuante. Pontifex ergo contra illos definit animam ad videndum Deum indigere lumine gloriæ eleuante, quod saluatur, dicendo visionem esse lumen formaliter eleuans animam ad videndum Deum. Propter hæc non est improbabile ex allata definitione præcisè non esse de fide, quod anima ad Deum videndum indigeat lumine gloriæ distincto à visione. Dixi id non esse de fide ex illa definitione præcisè. Nam ex alijs principijs existimo esse de fide, quod anima ad videndum Deum indigeat viribus supernaturalibus, vel intrinsecè complementibus, vel extrinsecus assistentibus, & concurrentibus adiuuè ad visionem Dei. Ratio est, quia actus supernaturales non possunt effici per solas vires naturales; sed visio Dei est supernaturalis; ergo non potest effici per solas vires naturales animæ, ac proinde anima ad efficiendam visionem Dei indiget aliquo principio supernaturali, vel intrinsecè complente, vel extrinsecus assistente, concurrente adiuuè ad visionem; sed hoc principium supernaturale potest vocari lumen gloriæ; ergo de fide est animam ad efficiendam visionem indigere lumine gloriæ distincto à visione, nomine luminis gloriæ intelligendo principium supernaturale concurrens adiuuè ad visionem, & sic eleuans animam ad videndum Deum, abstracto ab hoc, vtrum tale principium sit animæ intrinsecum, vel illi assistat extrinsecè.

9. Superest quæstio inter Scholasticos, vtrum beati de facto ad efficiendam visionem Dei eleuentur per lumen gloriæ ipsis intrinsecum: & vtrum tale lumen sit illis necessarium saltem necessitate connaturalitatis? Affirmat

San-